

РЕКОМЕНДАЦІЇ

за результатами проведення 27 травня 2022 року регіонального круглого столу «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України»

27 травня 2022 року на базі Львівського державного університету внутрішніх справ за ініціативи Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України та на виконання Антикорупційної програми МВС України на 2020-2022 роки проведено регіональний круглий стіл «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України».

Представники: Міністерство внутрішніх справ України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Консультативна місія Європейського Союзу в Україні, Національна гвардія України, центральні органи виконавчої влади, діяльність яких координується та спрямовується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, Головного сервісного центру МВС, науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів, закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління МВС, у Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській, Івано-Франківській, Закарпатській, Чернівецькій, Хмельницькій областях, а також науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МВС, громадських та волонтерських організацій та інші учасники науково-практичного онлайн-заходу.

Учасники круглого столу звернули увагу на актуальність теми заходу, яка безпосередньо пов'язана з новими викликами для системи МВС у зв'язку з запровадженням в Україні воєнного стану, обговорили актуальні питання запобігання та протидії корупції в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України, а також шляхи вдосконалення діяльності у вказаній сфері.

За результатами круглого столу учасниками запропоновано внести наступні зміни та доповнення:

1. До Закону України «Про запобігання корупції»:
- у розділі I «Загальні положення» статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» наведені терміни, які вживаються у цьому Законі та їх значення. Термін «близькі особи» включає в себе, у тому числі, рідного брата та сестру дружини (чоловіка). Разом з тим, вказаний термін не включає в себе дружину рідного брата чи чоловіка рідної сестри. Хоча, ці особи є настільки ж близькі до суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», як і рідний брат чи сестра дружини (чоловіка).

З метою недопущення корупційних проявів, у тому числі реального чи потенційного конфлікту інтересів, вважаємо за необхідне внести зміни до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» та додати до терміну «близькі особи» також дружину рідного брата чи чоловіка рідної сестри.

2. До Кримінального кодексу України:

- передбачити законодавчу дефініцію корупційних кримінальних правопорушень з вказівкою на усі характерні ознаки такого різновиду правопорушень;

- з урахуванням практики застосування положень Кримінального кодексу України правоохоронними та судовими органами, доцільно для настання кримінальної відповідальності визначити мінімальний розмір неправомірної вигоди для складів кримінальних правопорушень, передбачених статтями 354, 368³, 368⁴, 369, 369² – два неоподатковувані мінімуми доходів громадян. Відповідно, за пропозицію, обіцянку або одержання неправомірної вигоди на меншу суму передбачити адміністративну відповідальність;

- склади кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачені статтями 366², 366³ Кримінального кодексу України виключити. Умисне подання суб'єктом декларування у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, неправдивих даних кваліфікувати за статтею 366 Кримінального кодексу України, як службове підроблення. Відповідальність за умисне неподання декларації передбачити у складі правопорушення, передбаченого ст. 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення;

- виключити з переліку корупційних кримінальних правопорушень діяння, передбачене частиною 2 статті 320 Кримінального кодексу України;

- доповнити усі склади корупційних кримінальних правопорушень, перелік яких визначений у примітці до статті 45 Кримінального кодексу України, кваліфікуючою ознакою – вчинення тих самих дій в особливий період;

- законодавчо закріпити можливість визначати істотну шкоду у статтях 364, 364¹, 365, 365², 367 Кримінального кодексу України не лише у матеріальному, але й у нематеріальному виразі;

- виключити із положень статті 364 Кримінального кодексу обов'язкову мету – одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи. Натомість, визначити наступну обов'язкову ознаку складу вказаного кримінального правопорушення – корисливий або інший особистий мотив.

3. До Кодексу України про адміністративні правопорушення:

- розгляд справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, передбачає обов'язкову присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Виконання даної вимоги в умовах воєнного стану, враховуючи велику кількість внутрішньопереміщених осіб та осіб, які виїхали за межі території України є, у більшості випадків, неможливим. У зв'язку з цим пропонується частину 2 статті 268 Кодексу

України про адміністративні правопорушення доповнити наступним реченням: «У період дії воєнного стану та у разі неможливості особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, бути присутньою при розгляді справи, за її клопотанням розгляд такої справи може відбуватися в режимі відеоконференції».

- у зв'язку з неможливістю проведення судових засідань, своєчасного повідомлення та виклику осіб, які є учасниками провадження у справах про адміністративні правопорушення, та іншими можливими перепонами для розгляду справи, пов'язаними з дією воєнного стану, частину 4 статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення пропонується викласти в наступній редакції: «Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також правопорушень, передбачених статтями 212⁻¹⁵, 212⁻²¹ цього Кодексу, може бути накладено протягом року з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення. В Україні або в окремих її місцевостях, де діє правовий режим воєнного стану такий строк зупиняється з дня введення воєнного стану та продовжується з дня, наступного після його припинення чи скасування»;

- розглянути можливість звільнення від адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, осіб, які з 24 лютого 2022 року до припинення або скасування воєнного стану брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у складі Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Управління державної охорони України, інших, утворених відповідно до законів України військових формувань (за аналогією з підставами для вилучення відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення).

4. До Закону України «Про військово-цивільні адміністрації»:

- з метою забезпечення належної співпраці між військово-цивільною адміністрацією, з однієї сторони, та громадськими об'єднаннями чи благодійними організаціями, які беруть активну участь у допомозі як військовим формуванням так і окремим громадянам, з іншої сторони, вважаємо за необхідне частину 3 статті 6 Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» доповнити пунктом 11 наступного змісту: керівник військово-цивільної адміністрації «забезпечує координацію діяльності громадських об'єднань та благодійних організацій, які надають допомогу Збройним Силам України, правоохоронним органам чи окремим громадянам».

5. До Закону України «Про гуманітарну допомогу»:

- з метою створення чітких правил для роботи з гуманітарною допомогою та напрацювання єдиного механізму отримання, обліку, зберігання та розподілу такої допомоги, контролю за діяльністю отримувачів гуманітарної допомоги саме у період дії воєнного стану, є необхідність у створенні окремого органу виконавчої влади, діяльність якого була би спрямована лише на координацію роботи з гуманітарною допомогою. У зв'язку з цим доцільно внести зміни до частини 1 статті 4 Закону України «Про гуманітарну допомогу» та додати до спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги також центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері обігу гуманітарної допомоги під час дії воєнного стану.

**Уповноважений
з антикорупційної діяльності**

Андрій ГОДЯК